

DOI: <https://doi.org/10.32626/2309-9763.2020-28-6-14>
УДК 378:37.091.12:359-051]:364.4

Ворона Валентин Володимирович,
начальник фізичної підготовки та спорту,
старший викладач кафедри тактики та загальновійськових дисциплін
Інституту Військово-Морських Сил
Національного університету «Одеська морська академія», аспірант
Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького.
Одеса, Україна.
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8891-8662>
crowvalentin@gmail.com

УНОРМОВУЮЧЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ ДО СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ РОБОТИ У ПІДРОЗДІЛАХ ВІЙСЬКОВО-МОРСЬКИХ СИЛ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

Анотація. У статті окреслено основні позиції державних стандартів вищої освіти та освітньої програми підготовки фахівців – майбутніх офіцерів Військово-Морських Сил Збройних Сил України (ВМС ЗСУ) до виконання ними соціально-психологічної роботи в підрозділах. Охарактеризовано особливості підготовки військово-морських фахівців у контексті положень Стратегії Військово-Морських Сил Збройних Сил України 2035. Визначено потребу в підготовці фахівців – офіцерів тактичного рівня ВМС ЗСУ – до соціально-психологічної роботи в підрозділах у контексті основних положень Стратегії Військово-Морських Сил Збройних Сил України й оновлених стандартів вищої освіти для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, за якими здійснюється відповідна підготовка в Інституті Військово-Морських Сил Національного університету «Одеська морська академія». Встановлено кореляційні зв'язки між основними положеннями Стратегії Військово-Морських Сил Збройних Сил України 2035 щодо морального компоненту розвитку спроможностей військових моряків і основними аспектами державних стандартів вищої освіти бакалаврського рівня вищої освіти і професійними програмами підготовки офіцерів тактичного рівня. Акцентовано увагу на готовності офіцерів тактичного рівня до соціально-психологічної роботи в підрозділах, яка передбачає соціальний захист та морально-психологічне забезпечення в підрозділах, на кораблях відповідно до основних завдань ВМС ЗСУ. Конкретизовано цінності (моральні зразки, поняття, вимоги, які формують психологічну атмосферу колективу, є основою його згуртованості та ефективності), що складають основу для розуміння стратегічного середовища та спроможностей, які потрібні для імплементації Стратегії ВМС 2035 – Вірність, Мужність, Сила, оскільки саме вони становлять базові орієнтири для здійснення соціально-психологічної роботи в підрозділах ВМС ЗС України.

Доведено, що підготовка майбутніх офіцерів ВМС ЗСУ до соціально-психологічної роботи в підрозділах набуває практико-орієнтованого характеру відповідно до змін і вимог реальності. Система загальних і спеціальних компетентностей, визначених державними стандартами й освітніми програми дасть змогу випускникам освітнього рівня бакалавр здійснювати морально-психологічне

забезпечення в підрозділах, на кораблях відповідно до основних завдань ВМС ЗСУ в контексті структури бойового потенціалу ВМС ЗСУ.

Ключові слова: Військово-Морські Сили (ВМС); Збройні Сили України (ЗСУ); офіцери тактичного рівня; соціально-психологічна робота; морально-психологічне забезпечення

1. ВСТУП / INTRODUCTION.

Постановка проблеми. Рівень професійної освіти фахівців має визначати рівень їхнього соціального захисту. Відповідно, підготовку фахівців у сфері професійної освіти треба тлумачити в контексті стратегічного розвитку економіки й соціальної ситуації як у країні, так і в світі. Соціально-психологічна робота в підрозділах Збройних Сил України є невіддільною складовою їхнього ефективного функціонування задля забезпечення стабільної ситуації в країні й має забезпечити «... високий рівня бойової підготовки особового складу та бойової злагожденості військових підрозділів із наступним виконанням ними реальних бойових завдань...» [1]. Прогноз стратегічного розвитку середовища передбачає вивчення і формування припущень щодо таких складових: політичної, економічної, військової, науково-технологічної, соціальної тощо, що вимагає нового мислення, ресурсів та ефективної діяльності системи національної безпеки.

Питання професійної підготовки конкурентоспроможних спеціалістів, зокрема фахівців морської галузі як однієї зі складових системи професійної освіти України, є й буде актуальним у швидко змінних соціально-політичних та суспільно-економічних умовах. Професійна діяльність військово-морського фахівця висуває підвищені вимоги до професійної підготовленості курсантів військово-морських закладів вищої освіти, оскільки постійно зростає потреба у висококваліфікованих, компетентних кадрах, яким притаманні високий ступінь мотивації та готовності до здійснення професійної діяльності, можливості ефективного застосування в практичній діяльності системи професійних знань, умінь, навичок і компетентностей, зокрема й особистісних якостей, що уможливорює здійснення міжособистісної взаємодії в службових ситуаціях, забезпечуючи ефективну реалізацію професійних функцій та посадових обов'язків як у стандартних, так і в екстремальних умовах професійної діяльності [10, с. 218].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання забезпечення ефективної підготовки майбутніх фахівців для Збройних Сил України є предметом дослідження таких фахівців як: В. Бабак (Підготовка до професійної діяльності майбутніх офіцерів десантно-штурмових військ на засадах акмеологічного підходу), Г. Бесарабчук (Управління процесом посиленої військово-фізичної підготовки учнів у військових ліцеях), І. Зайцев (Формування професійної компетентності майбутніх офіцерів тилу із застосуванням інформаційно-комунікаційних технологій), Л. Заїка (Формування професійної компетентності майбутніх магістрів військового управління із застосуванням технології імітаційного моделювання), С. Костів (Розвиток фізичної витривалості офіцерів військового управління у сфері оборони оперативно-тактичного рівня в системі післядипломної освіти), А. Куруч (Формування політичної компетентності майбутніх офіцерів у вищих військових навчальних закладах), О. Самойденко (Формування психологічної готовності мобілізованих військовослужбовців-прикордонників до ведення бойових дій), С. Черевичний (Психологічні особливості прийняття рішення командиром в умовах невизначеності), В. Ярема (Педагогічні умови підготовки майбутніх офіцерів морської піхоти до наставницької діяльності) та ін.; соціально-психологічного забезпечення – С. Полторак (Педагогічні умови формування умінь командира підрозділу

в майбутніх офіцерів МВС України), В. Шойко (Соціально-психологічне забезпечення діяльності рятувальних підрозділів цивільної оборони МНС України у 2000–2006 рр. (історичний аспект)), О. Шпортюк (Підготовка майбутніх офіцерів органу пробації до соціально-виховної роботи з неповнолітніми) та ін.; виховної та соціально-психологічної роботи й морально-психологічного забезпечення в підрозділах ЗСУ – А. Афанасьєв (Педагогічні основи військово-патріотичного виховання військовослужбовців строкової служби Збройних Сил України), Я. Зорій (Військово-патріотична підготовка майбутніх офіцерів запасу в умовах навчального процесу), Т. Іщенко (Виховна робота з особовим складом в умовах розвитку Збройних Сил України (1991–2006 рр.)), Т. Ісаєнко (Виховання моральної культури курсантів у педагогічному процесі вищих військових закладів освіти), Ю. Корнійчук (Формування готовності майбутніх офіцерів до організації виховної діяльності з військовослужбовцями строкової служби), С. Левченко (Особистісно-орієнтоване виховання майбутніх офіцерів у вищому військовому навчальному закладі), Є. Литвиновський (Формування в офіцерів структури виховної роботи Збройних Сил України умінь проектування виховного процесу), І. Москальов (Психологічні особливості розвитку практичного мислення організаторів морально-психологічного забезпечення військових частин у системі післядипломної освіти), С. Нехаєнко (Педагогічні умови формування готовності майбутніх судноводіїв до професійного спілкування) та ін.

Зазначимо, що питання підготовки майбутніх офіцерів ВМС ЗСУ є предметом досліджень І. Попроцького, Р. Шевченка, В. Шемчука – офіцерів-викладачів Інституту Військово-Морських Сил НУ ОМА (Національного університету «Одеська морська академія»). Щодо підготовки офіцерів ВМС ЗСУ до соціально-психологічної роботи в підрозділах, відзначимо відсутність цілісних досліджень із цього питання.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ / AIM AND TASKS

Метою статті визначаємо окреслення необхідності підготовки фахівців – офіцерів тактичного рівня ВМС ЗСУ до соціально-психологічної роботи в підрозділах у контексті основних положень Стратегії Військово-Морських Сил Збройних Сил України 2035 та оновлених стандартів вищої освіти для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, за якими здійснюється відповідна підготовка в Інституті ВМС НУ ОМА. **Завданнями** дослідження ми вбачаємо: 1) здійснити контент-аналіз державних стандартів вищої освіти для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальностей «Забезпечення військ (сил)», «Озброєння та військова техніка», «Річковий та морський транспорт» та 2) Стратегії Військово-Морських Сил Збройних Сил України 2035, зокрема з акцентуванням уваги на моральному компоненті бойового потенціалу ВМС ЗСУ, що обґрунтовує професійну підготовку майбутніх офіцерів тактичного рівня безпосередньо до соціально-психологічної роботи в підрозділах.

3. МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ / RESEARCH METHODOLOGY

Методологічну основу статті становлять основні положення теорії пізнання та такі підходи як акмеологічний, аксіологічний, діяльнісний.

4. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ / RESEARCH FINDINGS

Підготовка офіцерів тактичного рівня Військово-Морських Сил Збройних Сил України до соціально-психологічної роботи в підрозділах здійснювалася за програмами підготовки фахівців першого (бакалавр) і другого (магістр) рівнів вищої освіти спеціальностей «Забезпечення військ (сил)», «Озброєння та військова техніка», «Річковий

та морський транспорт» спеціалізацій «Виховна та соціально-психологічна робота в підрозділах, на кораблях Військово-Морських Сил» і «Морально-психологічне забезпечення в підрозділах, на кораблях» в Інституті Військово-Морських Сил Національного університету «Одеська морська академія».

Наприкінці 2018 року МОН України затвердило стандарти вищої освіти за спеціальністю «Забезпечення військ (сил)» (наказ від 12.12.2018 № 1385) [4], «Озброєння та військова техніка» (наказ від 05.12.2018 № 1341) [5], «Річковий та морський транспорт» (наказ від 13.11.2018 № 1239) [6] для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, якими регламентовано чіткий перелік спеціалізацій, за якими закладам вищої освіти дозволено здійснювати підготовку фахівців; окреслено перелік обмежень (зокрема, у формах здійснення підготовки), визначено комплекс компетентностей для випускників, яким присвоюється професійна кваліфікація.

Професійна кваліфікація «офіцер тактичного рівня» відповідно до оновлених стандартів присвоюється випускникам спеціальностей «Забезпечення військ (сил)» і «Озброєння та військова техніка», тому надалі будемо розглядати підготовку фахівців саме за цими спеціальностями. Однією зі складових предметної галузі обох спеціальностей визначено «взаємодія і взаємний вплив начальників, підлеглих та колег (предмет – особистість військовослужбовця, мікрогрупа, (екіпаж, обслуга), мала група (військовий підрозділ)» [4; 5], що визначає необхідність випускникам мати належну підготовку й проводити соціально-психологічну роботу в підрозділах, зокрема ВМС ЗСУ. Зокрема, цими стандартами визначено такий перелік оновлених компетентностей, які передбачають підготовку фахівців до здійснення соціально-психологічної роботи в підрозділах. У межах загальних компетентностей це: здатність діяти соціально відповідально та свідомо; здатність приймати обґрунтовані рішення; знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності; здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети; здатність реалізувати свої права й обов'язки як члена спільноти, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) товариства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні; здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності й досягнення людства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної царини, її місця в загальній системі знань про природу й світ та в розвитку суспільства, техніки й технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя [4; 5]. У межах спеціальних (фахових, предметних): здатність здійснювати морально-психологічне забезпечення у військовому підрозділі; здатність працювати автономно та в команді (включно з навичками лідерства), виконуючи посадові обов'язки офіцера тактичного рівня в процесі повсякденної діяльності та бойового застосування озброєння та військової техніки підрозділу (за видами, родами Збройних Сил України, інших військових формувань, утворених відповідно до законів України) [4; 5].

Організаційними підрозділами ВМС ЗСУ офіційно визначено Командування Військово-Морських Сил ЗС України, військово-морські бази, надводні сили (бригади надводних кораблів), морську авіацію (морська авіаційна бригада), морську піхоту (окрема бригада морської піхоти, окремі батальйони морської піхоти) й артилерію (окрема артилерійська бригада, окремі гарматні артилерійські дивізіони, реактивний артилерійський полк), частини та підрозділи всебічного забезпечення (частини та установи оперативного, бойового, технічного та тилового забезпечення), військові заклади освіти (з-поміж яких особливого значення після анексії Криму набув Інституту Військово-Морських Сил Національного університету «Одеська морська академія» як правонаступник Академії військово-морських сил імені Павла Степановича Нахімова,

інфраструктура якої залишилася в тимчасово окупованому Криму) та частини безпосереднього підпорядкування [3; 7].

Відповідно, офіцери тактичного рівня мають бути готовими до соціально-психологічної роботи в тих підрозділах, де вони проходять службу. Соціально-психологічна робота передбачає соціальний захист (відповідно до чинного законодавства України) [8] та, найголовніше, морально-психологічне забезпечення в підрозділах, на кораблях відповідно до основних завдань ВМС ЗСУ.

Стратегією Військово-Морських Сил Збройних Сил України 2035 окреслено структуру бойового потенціалу ВМС ЗСУ: фізичний (особовий склад, озброєння та військова техніка, злагодженість підрозділів, боєготовність та логістика), концептуальний (структура мислення, інтелектуальна основа для військ, здатність розуміти ситуацію в складних умовах, креативність, винахідливість, ініціатива) і моральний (легітимність військ, етичні засади, ентузіазм і готовність воювати, сприяння наступальному духу, ініціативі й рішучості щодо виконання бойового завдання) компоненти [9], що є основою розвитку спроможностей військових моряків.

Конкретизуємо цінності (моральні зразки, поняття, вимоги, які формують психологічну атмосферу колективу, є основою його згуртованості та ефективності), що складають основу для розуміння стратегічного середовища та спроможностей, які потрібні для імплементації Стратегії ВМС 2035 – Вірність, Мужність, Сила, оскільки саме вони становлять базові орієнтири для здійснення соціально-психологічної роботи в підрозділах ВМС ЗС України.

«... Вірність – це обов’язок або відданість, підтримка людиною власної держави або інституції. Ця цінність відображається у вірності моряків Українському народові, патріотизмі та національних військових традиціях. Вірність пов’язана із поняттями поваги й чесності, розумінням, впевненості, що безпеку кожного громадянина буде захищено українським військом.

Мужність – це чеснота, що означає моральну силу подолати страх, здатність переносити страждання та фізичний біль. Вона є синонімом загальнолюдської моральної твердості. Ця цінність втілюється через мужню поведінку в бою, натхнення до опанування військової професії, звитягу битися до перемоги.

Сила – це фізична та духовна енергія людини, вияв розумових, душевних властивостей; могутність, влада, авторитет. Ця цінність проявляється в силі фізичного розвитку, креативного інтелекту, стійкого духу, міцної волі, поваги з боку колег, лідерських якостей, здатності до командної роботи, готовності до співпраці...» [9].

Наголошено, що моральний компонент генерується людьми й забезпечує «бойову могутність», оскільки «...моральний стан і бойовий дух військовослужбовців Військово-Морських Сил Збройних Сил України, їхня налаштованість на перемогу є фундаментальними чинниками успіху...», що потребує «формування моральних якостей, згуртування колективів та виховання лідерів на основі спільних цінностей» [9].

Зазначене вимагає підготовки фахівців, які спроможні забезпечити реалізацію зазначеного морального компоненту безпосередньо в підрозділах ВМС ЗСУ як у стандартизованих умовах, так і в умовах невизначеності задля забезпечення їхнього ефективного функціонування. А для цього необхідно забезпечити підготовку кадрів та такі заходи цієї підготовки, які сприятимуть набуттю військовослужбовцями та майбутніми військовослужбовцями якостей професійних і компетентних морських воїнів-фахівців (згідно з Програмою Військовий моряк 2035 – професійність і компетентність).

Забезпечення ефективної підготовки військово-морських фахівців для соціальної роботи в підрозділах (комплекс дій соціально-психологічної роботи в підрозділах окреслено в попередніх роботах авторів [2]) визначено метою Освітньої (освітньо-

професійної) програми спеціальності 254 «Забезпечення військ (сил)» – «підготовка фахівців, здатних виконувати функціональні обов'язки за первинними посадами осіб офіцерського складу надводних кораблів та установ, які здійснюють морально-психологічне забезпечення військ (сил) та ведення пошуково-рятувальних та водолазно-аварійних робіт на морі» та предметною галуззю – «виховна та соціально-психологічна робота в підрозділах, на кораблях Військово-Морських Сил; пошуково-рятувальні та водолазно-аварійні роботи на морі».

Спеціалізація «Морально-психологічне забезпечення в підрозділах, на кораблях (Військово-Морських Сил)» передбачає формування у випускників таких спеціальних компетентностей: здатності організувати військово-цивільне співробітництво та спілкуватися з представниками засобів масової інформації; здатності планувати виховну та індивідуально-виховну роботу з особовим складом, захист особового складу від стресу; здатності виявляти міжособистісні конфлікти, знати методики упередження негативних соціально-психологічних явищ у військових колективах; здатності виявляти потенційних лідерів, оцінювати професійно-психологічний стан військовослужбовців та ефективність бойового застосування підрозділу за показниками морально-психологічного забезпечення; здатності проводити згуртування військового колективу, виявляти індивідуальні потреби кожного військовослужбовця; здатності експлуатувати технічні засоби виховання і пропаганди під час бойової підготовки та виконання підрозділом завдань за призначенням; здатності працювати з різноманітними джерелами інформації, використовувати отриману інформацію для вирішення практичних військово-професійних завдань (за освітньою програмою спеціальності).

На забезпечення формування зазначених компетентностей спрямовано зміст таких навчальних дисциплін вибіркової частини навчального плану бакалаврату (відповідно до спеціалізації «Морально-психологічне забезпечення в підрозділах, на кораблях (Військово-Морських Сил)») за програмою 2019 року: Психологічна підготовка особового складу військовослужбовців; Психологія кризових станів; Соціально-психологічні технології управління військовими колективами; Сучасні методи психологічної діагностики військовослужбовців; Основи інформаційно-психологічних операцій загальним обсягом 23 кредити на відміну від дисциплін програми 2017 року (спеціалізація «Виховна та соціально-психологічна робота в підрозділах, на кораблях Військово-Морських Сил»): Військова педагогіка; Військова психологія; Морально-психологічне забезпечення військ; Організація соціальних та психологічних досліджень загальним обсягом 24 кредити.

З огляду на назви дисциплін можемо зробити висновок про глобальну переорієнтацію змістового наповнення дисциплін спеціалізації в практико-орієнтований бік соціально-психологічного забезпечення боєздатності підрозділів, психологічної готовності військовослужбовців ефективно виконувати професійні обов'язки в стандартизованих умовах та умовах невизначеності. Набуття компетентностей спеціалізації в рамках спеціальності уможливорює працевлаштування випускників на посаді офіцер відділення морально-психологічного забезпечення військової частини (з'єднання).

5. ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ / CONCLUSIONS AND PROSPECTS FOR FURTHER RESEARCH

Однією з основних вимог до професійної підготовки майбутніх офіцерів військово-морського флоту є забезпечення результативності підготовки, що визначається якістю проведення освітньої діяльності. Здійснений контент-аналіз документів дає підстави

стверджувати, що підготовка майбутніх офіцерів ВМС ЗСУ до соціально-психологічної роботи в підрозділах набуває практико-орієнтованого характеру відповідно до змін і вимог реальності. Система загальних і професійних (спеціальних) компетентностей, визначених державними стандартами й освітніми програми дає змогу випускникам освітнього рівня бакалавр здійснювати морально-психологічне забезпечення в підрозділах, на кораблях відповідно до основних завдань ВМС ЗСУ, визначених Стратегією Військово-Морських Сил Збройних Сил Україні 2035, зокрема в контексті структури бойового потенціалу ВМС ЗСУ: фізичного, концептуального та морального компонентів. У подальших дослідженнях плануємо здійснити контент-аналіз навчальних програм, зміст яких спрямовано на забезпечення професійної підготовки майбутніх офіцерів ВМС ЗСУ до соціально-психологічної роботи в підрозділах. **Напрямами подальших досліджень** може бути дослідження підготовки офіцерів ЗСУ (відповідно до військ і сил) до соціально-психологічної роботи в підрозділах.

6. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ / REFERENCES (TRANSLITERATED)

1. Воєнна доктрина 2015: загрози, шляхи та ролі. Доступно: <<https://www.ukrmilitary.com/2015/09/doktrina.html>> [Дата звернення 15 Вересня 2019].
2. Ворона, В.В., 2019. Підготовка майбутніх офіцерів ВМС ЗСУ до здійснення соціально-психологічної роботи в підрозділах: обґрунтування необхідності. *Педагогічний альманах*, № 43, С. 135–140.
3. Життя та служба у Військово-морських силах. Доступно: <<https://navy.mil.gov.ua/pro-vms/>> [Дата звернення 25 Вересня 2019].
4. Наказ МОН України від 12.12.2018 № 1385 Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 254 «Забезпечення військ (сил)» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Доступно: <<https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/12/21/254-zabezpechennya-viysk-sil-bakalavr.pdf>> [Дата звернення 26 Вересня 2019].
5. Наказ МОН України від 05.12.2018 № 1341 Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 255 «Озброєння та військова техніка» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Доступно: <<https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/12/21/255-ozbroennya-ta-viyskova-tekhnika-bakalavr.pdf>> [Дата звернення 05 Березня 2020].
6. Наказ МОН України від 13.11.2018 № 1239 Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 271 «Річковий та морський транспорт» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Доступно: <<https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/12/21/271-richkoviy-ta-morskiy-transport-bakalavr.pdf>> [Дата звернення 02 Березня 2020].
7. Сайт Військово-Морських Сил Збройних Сил України. Доступно: <<https://vms-ukraine.info>> [Дата звернення 02 Березня 2020].
8. Соціальний захист військовослужбовців. Доступно: <<https://navy.mil.gov.ua/sotsialnij-zahist-viyskovosluzhbovtziv/>> [Дата звернення 04 Березня 2020].
9. Стратегія Військово-Морських Сил Збройних Сил Україні 2035. Доступно: <<https://navy.mil.gov.ua/strategiya-viyskovo-morskyh-syl-zbrojnyh-syl-ukrayiny-2035/>> [Дата звернення 06 Березня 2020].
10. Терентьєва, Н.О. та Шевченко, Р.І., 2018. Специфіка середньої і вищої морської освіти в закладах освіти України (історико-професійний аспект). *Педагогічний альманах*, № 38, с. 217–225.

STANDARTIZING PROVISION OF TRAINING TO FUTURE OFFICERS FOR PSYCHOLOGICAL WORK IN THE NAVY UNIT OF OF THE ARMED FORCES OF UKRAINE

Valentine Vorona,

Head of the department of physical culture and sport,
Senior lecturer of the Chair of tactics and general military disciplines
National University "Odessa Maritime Academy", Naval Institute
Odesa, Ukraine
Postgraduate student
Cherkasy Bohdan Khmelnytsky National University
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-8891-8662>
crowvalentin@gmail.com

Abstract. In the article, the main positions of the state standards of higher education and educational programme of training to future naval officers of the Ukrainian Armed Forces to perform social and psychological work in the units are outlined. The peculiarities of naval specialists' training in the context of the positions of the Strategy of the Naval of the Ukrainian Armed Forces 2035 are indicated. The necessity of specialists' training, notably officers of tactical level of the Navy unit of the Ukrainian Armed Forces to social and psychological work in the units in the context of the main positions of the Strategy of the Naval of the Ukrainian Armed Forces 2035 and updated standards of higher education for the first (Bachelor's) degree of higher education, according to which appropriate training at Navy Institute of National University of Odessa Navy Academy is carried out.

The correlation between the main positions of the Strategy of the Naval of the Ukrainian Armed Forces 2035 on the moral component development of the military seamen's abilities and the main aspects of the state standards of higher education of the Bachelor's degree and professional programmes of tactical level officers' training is defined.

It is noted that officers of tactical level should be ready for social and psychological work in the units providing social protection and moral and psychological support in the units, on the ships in accordance with the main tasks of the Naval of the Ukrainian Armed Forces. The values (moral models, concepts, requirements, which form the psychological atmosphere of the collective) which form the ground for understanding the strategic environment and opportunities necessary for the implementation of the Naval Strategy 2035, notably – loyalty, courage and strength, as they form the basic guidelines for carrying out social and psychological work in the units of the Naval of the Ukrainian Armed Forces are specified.

Future Naval officers' training for social and psychological work in the units becomes practically oriented in accordance with changes and requirements of reality. The system of the general and special competences defined by the state standards and educational programmes will allow graduates of Bachelor's degree to carry out moral and psychological support in the units, on the ships in accordance with the main tasks of the Naval of the Ukrainian Armed Forces in the context of the military potential structure of the Naval of the Ukrainian Armed Forces.

Keywords: Naval Forces (Navy); Armed Forces; tactical level officers; social and psychological work; moral and psychological support

REFERENCES (TRANSLITERATED)

1. Voienna doktryna 2015: zahrozy, shliakhy ta roli. Dostupno: <<https://www.ukrmilitary.com/2015/09/doktrina.html>> [Data zvernennia 15 Veresnia 2019].
2. Vorona, V.V., 2019. Pidhotovka maibutnikh ofitseriv VMS ZSU do zdiisnennia sotsialno-psykholohichnoi roboty v pidrozdilakh: obgruntuvannia neobkhdnosti. *Pedahohichnyi almanakh, № 43*, s. 135–140.
3. Zhyttia ta sluzhba u Viiskovo-morskykh sylakh. Dostupno: <<https://navy.mil.gov.ua/pro-vms/>> [Data zvernennia 25 Veresnia 2019].
4. Nakaz MON Ukrainy vid 12.12.2018 № 1385 Pro zatverdzhennia standartu vyshchoi osvity za spetsialnistiu 254 «Zabezpechennia viisk (syl)» dlia pershoho (bakalavrskoho) rivnia vyshchoi osvity. Dostupno: <<https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/12/21/254-zabezpechennya-viisk-sil-bakalavr.pdf>> [Data zvernennia 26 Veresnia 2019].
5. Nakaz MON Ukrainy vid 05.12.2018 № 134> Pro zatverdzhennia standartu vyshchoi osvity za spetsialnistiu 255 «Ozbroiennia ta viiskova tekhnika» dlia pershoho (bakalavrskoho) rivnia vyshchoi osvity. Dostupno: <<https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/12/21/255-ozbroennya-ta-viiskova-tekhnika-bakalavr.pdf>> [Data zvernennia 05 bereznia 2020].
6. Nakaz MON Ukrainy vid 13.11.2018 № 1239 Pro zatverdzhennia standartu vyshchoi osvity za spetsialnistiu 271 «Richkovyi ta morskyi transport» dlia pershoho (bakalavrskoho) rivnia vyshchoi osvity. Dostupno: <<https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/12/21/271-richkoviy-ta-morskiy-transport-bakalavr.pdf>> [Data zvernennia 02 Bereznia 2020].
7. Sait Viiskovo-Morskykh Syl Zbroinykh Syl Ukrainy. Dostupno: <<https://vms-ukraine.info>> [Data zvernennia 02 Bereznia 2020].
8. Sotsialnyi zakhyst viiskovosluzhbovtziv. Dostupno: <<https://navy.mil.gov.ua/sotsialnij-zahist-vijskovosluzhbovtziv/>> [Data zvernennia 04 Bereznia 2020].
9. Stratehiia Viiskovo-Morskykh Syl Zbroinykh Syl Ukraini 2035. Dostupno: <<https://navy.mil.gov.ua/strategiya-vijskovo-morskyh-syl-zbroinyh-syl-ukrayiny-2035/>> [Data zvernennia 06 Bereznia 2020].
10. Terentieva, N.O. ta Shevchenko, R.I., 2018. Spetsyfika serednoi i vyshchoi morskoi osvity v zakladakh osvity Ukrainy (istoryko-profesiyni aspekt). *Pedahohichnyi almanakh, № 38*, s. 217–225.